

Asia: VN/19841/2024

Ulosottolaitoksen toimipaikkaverkostoa koskeva lausuntopyyntö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sonkajärven kunta antaa Oikeusministeriölle seuraavan lausunnon:

Valtion toimitilastrategian tavoitteena on luoda yksi valtionhallinnon ja Kelan asiakaspalveluverkko vuoteen 2030 mennessä. Käyntiasiointi kootaan vaiheittain toimijoiden yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin, joista yksi perustetaan Iisalmeen. Ulosottolaitoksen Iisalmen toimipisteen toimitilakustannukset, lähes 200 000 euroa vuodessa, ovat toimipisteen kävijä- ja henkilöstömäärään nähden korkeammat kuin monella muulla lakkautettavalla toimipisteellä. Toimipisteen lakkauttamisen sijaan ensisijainen toimitilasäästöjen tavoittelemistapa tulisi olla edullisempien toimitilojen löytäminen. Selvityksestä ei käy ilmi, millaisia toimitilakustannusten arvioitaisiin olevan, jos tilankäyttöä tehostettaisiin ja Ulosottolaitoksen Iisalmen toimipisteen toiminnot siirtyisivät perustettavan asiakaspalvelupisteen yhteyteen vuonna 2030. Mikäli asiakaspalvelupiste on tarkoitus perustaa Virrankatu 2 virastokiinteistöön, Ulosottolaitoksen Iisalmen toimipisteen lakkauttamisella ei saavuteta nettosäästöjä valtion tilakustannuksissa, ellei tyhjilleen jääville tiloille löydetä korvaavaa käyttöä tai tiloista luovuta kokonaisuudessaan. Kustannusten siirtämisen valtion kustannuspaikalta toiselle laskeminen saavutettavaksi säästöksi on uudistuksen säästöjen paisuttelua.

Toimitilastrategian mukaiset yhteiset asiakaspalvelupisteet sijaitsevat kansalaiselle korkeintaan tunnin ajomatkan päässä. Iisalmen keskusta on ympäruskunnista pääosin saavutettavissa selvityksessä Ulosottolaitoksen toimipisteille asetetun puolentoista tunnin matka-ajan sisällä. Ulosottopalveluiden asiakkailta ei useinkaan ole mahdollisuutta yksityisautoiluun vaan asiakkaat ovat julkisen liikenteen varassa, mikä tulee ottaa huomioon matka-aikoja laskettaessa. Iisalmen toimipisteen lakkauttamisen jälkeen lähimmät Ulosottolaitoksen toimipisteet ovat Kuopiossa ja Kajaanissa eli yli puolentoista tunnin matka-ajan päässä. Vaikka yhteiseltä asiakaspalvelupisteeltä olisi mahdollisuus ottaa etäyhteys Ulosottolaitoksen asiakaspalvelijaan, kyseessä ei voi väittää olevan muun kuin palvelutason laskun. Iisalmen toimipisteelle tilastoidut 100 vuosittaista asiakaskäyntiä edustavat sitä vaikeassa elämäntilanteessa olevaa, syrjäytyneintä kansanosaa,

joiden edustajien asioinnin mahdollistamisen ja viranomaistoimintaan kohdistuvan luottamuksen muodostumisen näkökulmasta henkilökohtainen, kasvokkainen vuorovaikutus on tärkeää.

Ulosottolaitoksen palveluverkon karsimista perustellaan muun muassa työturvallisuudella. Lausuttavana olevan esityksen mukaan toiminnan järjestäminen häiriöttä edellyttää vähintään kolmen tai neljän virkatoimituksia tekevän ulosottomiehen vahvuutta. Selvityksen mukaan lisälmen toimipisteessä työskentelee tällä hetkellä viisi henkilöä. Henkilöstön määrä on riittävä niin toimipisteen ulkopuolella tehtävien virkatoimitusten kuin asiakaspalvelutyön työturvallisuuden takaamiseen ympäri vuoden. Yhteispalvelupisteen perustaminen yhteydessä toimipisteen henkilöstövahvuus vain kasvaa. Työturvallisuuteen vaikuttaa myös poliisilaitoksen toiminta samoissa tiloissa.

Kuten selvityksessä on todettu, toimipisteiden karsimisella on väistämättä vaikutuksia Ulosottolaitoksen henkilöstön työhyvinvointiin ja työmatkoihin. Muutos pakottaa nykyiset työntekijät valitsemaan etätyöskentelyn ja pitkien ajomatkojen ja asumispaikkakunnan välillä, työpäivän yhteisöllisyyden ja perhe-elämän sitoutumusten välillä. Henkilöstön pakottaminen muutokseen sopeutumiseen näyttäytyy turhalta sitä taustaa vasten, että valtion Virrantie 2 virastokiinteistössä olisi toimipisteen toiminnan jatkamiseen tarvittavat tilat tarjolla. Valtion tulisi ottaa uudistusta tehdessä huomioon päätöksen myös aluetaloudelliset seikat. Ulosottolaitoksen toimitilaverkon karsiminen on osa kehityskulkua, jossa valtio keskittää asiantuntijatyöpaikkoja maakuntakeskuksiin seudullisten keskusten elinvoiman kustannuksella.

Hyyryläinen Päivi
Sonkajärven kunta